

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10Asan/4/2019
Identifikačné číslo spisu: 7017200103
Dátum vydania rozhodnutia: 27.11.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Hatalová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:7017200103.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Hatalovej, PhD. a členov senátu JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. a JUDr. Ing. Miroslava Gavalca, PhD., v právnej veci žalobcu (sťažovateľa) P. N. F., bytom K. R. XX, XXX XX E., právne zastúpený JUDr. Jánom Garajom, MBA, advokátom, so sídlom Hlavná 137, 080 01 Prešov, proti žalovanej Slovenskej inšpekcii životného prostredia, ústredie, útvar inšpekcie ochrany prírody a krajiny, Jeséniova 17D, 831 01 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 3397001716/7838 - 37303/Šav zo dňa 25. novembra 2016, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti právoplatnému rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 10Sa/5/2017-54 zo dňa 26. februára 2018 v spojení s opravným uznesením č. k. 10Sa/5/2017-80 zo dňa 19. septembra 2018, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a .

Účastníkom nárok na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

Priebeh a výsledky administratívneho konania

1. Slovenská inšpekcia životného prostredia, inšpektorát životného prostredia Košice, ako prvoinštančný správny orgán, rozhodnutím č. 3397501716/4509-26179/Vár zo dňa 30.08.2016, podľa § 92 ods. 2 písm. b) zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 543/2002 Z.z.“) s použitím § 12 ods. 2 zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 372/1990 Zb.“) uložil žalobcovi pokutu 300,- € za priestupky podľa § 92 ods.1 písm. d) zákona č. 543/2002 Z.z., ktorých sa dopustil tým, že:

a) vykonal činnosť zakázanú podľa § 14 ods. 1 písm. e) zákona č. 543/2002 Z.z., pretože v dňoch 01.-02.08.2015 zorganizoval verejnosti prístupné spoločenské podujatie na parc. č. KN- C 463/1 v kat. úz. N., na území Národného parku Slovenský raj, kde platí 3. stupeň ochrany, b) vykonal činnosť zakázanú podľa § 14 ods. 1 písm. a) v spojení s § 13 ods. 1 písm. a) zákona č. 543/2002 Z.z., ktorou bol dňa 02.08.2015 vjazd a státie osobným motorovým vozidlom značky Dacia Duster (EČV: E.-XXXBJ) na

parc. KN-C č. 463/1 kat. úz. N. (na pozemku za hranicami zastaveného územia obce), na území Národného parku Slovenský raj, kde platí 3. stupeň ochrany.

2. Na odvolanie žalobcu žalovaná napadnutým rozhodnutím č. 3397001716/7838-37303/Šav zo dňa 25.11.2016 prvoinštančné rozhodnutie potvrdila a odvolanie zamietla.

II.

Konanie na krajskom súde

3. Krajský súd napadnutým rozsudkom podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“) žalobu ako nedôvodnú zamietol.

4. V odôvodnení uviedol, že z obsahu správnej žaloby vyplýva, že žalobca nenamieta skutkové zistenia správnych orgánov, ktoré viedli k záveru o jeho zodpovednosti za priestupky, ale v správnej žalobe a aj v priebehu konania pred súdom namietal nesprávne hodnotenie jeho motívov, úmyslu ako závažnosti následkov zisteného protiprávneho konania, pričom vytýkal žalovanému aj nedostatočné zhodnotenie všetkých rozhodujúcich skutočností, ktoré mohli mať vplyv na výšku uloženej sankcie vrátane toho, že je nezamestnaný. V tej súvislosti správny súd zdôraznil, že žalobca v odvolaní zo dňa 04.10.2016 proti rozhodnutiu správneho orgánu prvej inštancie nenamietal výrok o vine, ale jeho odvolanie smerovalo iba voči výroku o treste, ktorý podľa jeho názoru bol neprimerane vysoký, preto žiadal žalovanú, aby mu za spáchanie priestupkov bolo uložené pokarhanie, prípadne, aby výška pokuty bola z tam uvedených dôvodov primerane znížená.

5. Žalobca v rámci súdneho prieskumu rozhodnutí správnych orgánov o uložení pokuty za spáchané priestupky žiadal napadnuté rozhodnutia zrušiť z dôvodov uvedených v ustanovení § 191 ods. 1 písm. c), písm. d), písm. e), písm. f) a písm. g) S.s.p. Tak ako to vyplýva zo zistení správneho súdu, žalobca v správnej žalobe však tieto zákonom stanovené dôvody pre zrušenie rozhodnutia správneho orgánu vo vzťahu k výroku o spáchaní priestupku neodôvodnil, pretože dôvody jeho správnej žaloby smerujú výlučne vo vzťahu k dôvodom výroku rozhodnutia správneho orgánu o uložení sankcie.

6. V danom prípade v priebehu konania pred správnym súdom bolo preukázané, že zo strany žalobcu došlo k spáchaniu priestupkov, ktoré sú uvedené v rozhodnutí prvoinštančného správneho orgánu, ako aj v preskúmanom rozhodnutí žalovanej, za čo bola žalobcovi v rámci priestupkového konania uložená podľa § 92 ods. 2 písm. b) zákona č. 543/2002 Z.z. a v zmysle zásad uvedených v § 12 ods. 1 a 2 zákona č. 372/1990 Zb. pokuta vo výške 300,- €. Správny súd sa stotožnil so zistením skutkového stavu správnymi orgánmi tak prvej inštancie ako aj žalovanou, pretože skutkový stav bol zistený dostatočne a tvoril postačujúci základ pre ustálenie zodpovednosti žalobcu za priestupky.

7. Žalobca v žalobnom petite žiadal okrem zrušenia rozhodnutí správnych orgánov alternatívne výšku uloženej pokuty moderovať tak, aby správny súd z ním uvedených dôvodov, špecifikovaných v správnej žalobe rozhodnutie správnych orgánov zmenil a znížil výšku sankcie (pokuty), alebo od jej uloženia upustil. Z ustanovenia § 198 ods. 1 S.s.p. vyplýva, že zákon pre uplatnenie sankčnej moderácie pri správnom trestaní ustanovuje tri dôvody, ktoré sa viažu na spôsob rozhodovania správneho súdu a to: a) neprimeranosť sankcie povahy skutku, b) likvidačný charakter sankcie pre žalobcu a c) dosiahnutie účelu správneho trestania samotným prejednaním veci. Pod neprimeranosťou sankcie k povahy skutku je pritom nutné rozumieť takú sankciu, ktorá bola určená v rozpore so zásadou individualizácie sankcie, t. j. žalobcovi bol uložený nespravodlivý druh sankcie, alebo jej výška. V zásade rozhodnutie moderačným spôsobom prichádza do úvahy iba v prípade, keď orgán verejnej správy pri ukladaní sankcie nevybočil zo zákonného rámca správnej úvahy, teda druh a výška sankcie navonok nie sú v rozpore so zákonom, teda vo všeobecnosti za príslušný správny delikt v širšom zmysle bolo možné takúto sankciu v predmetnej výške uložiť. Dôvody pochybenia zo strany žalovaného môžu byť rôzne, ale primárne sú založené na nesprávnom vyhodnotení potreby uloženia príslušnej sankcie vo vzťahu k spáchanému skutku. Neprimeranosť sankcie k povahy skutku je v zásade neurčitým právnym pojmom, ktorý nemôže byť normatívne presne vymedzený. Práve preto obsah tohto pojmu bude vždy závislý od

okolností konkrétneho prípadu. Likvidačný charakter sankcie predstavuje osobitnú kategóriu, keď druh sankcie, alebo jej výška sú síce uložené v zákonom povolenej podobe a rozsahu, no vo vzťahu k subjektívnym pomerom žalobcu majú likvidačný charakter. Dosiachnutie účelu správneho trestania samotným prejednaním veci prichádza do úvahy iba pri menej závažných správnych deliktach.

8. Aj keď správny orgán prvej inštancie ako aj žalovaná v tejto veci pri svojom rozhodovaní o ukladaní pokuty žalobcovi vo výške 300,- € nevybočili zo zákonného rámca správnej úvahy, povinnosťou súdu bolo vzhľadom na formuláciu žalobného návrhu skúmať, či táto sankcia je primeraná povahe skutku, či by mohla mať pre žalobcu likvidačný charakter, prípadne, či účel správneho trestania nemožno dosiahnuť aj samotným prejednaním veci. Správny súd po zhodnotení rozhodujúcich skutočností dospel k záveru, že v prípade žalobcu neprichádza do úvahy upustenie od uloženia sankcie, pretože podľa názoru súdu účel správneho trestania v tomto prípade nemožno dosiahnuť iba samotným prejednaním veci. V okolnostiach danej veci je podstatným, že žalobca sa dopustil dvoch priestupkov, pričom vedel, že koná v rozpore so zákonom, pretože bol upozornený na zákonom požadovanú výnimku, ktorú však v čase uskutočnenia ním organizovaného podujatia nemal udelenú, no napriek tomu v uvedenej akcii pokračoval. Takéto porušenie zákona nemožno považovať za menej závažné, pretože ochrana prírody a životného prostredia je celospoločenským záujmom, najmä v rámci zákonom vymedzeného územia, ktorým je aj Národný park Slovenský raj. Aj keď nedošlo k škodlivým následkom, žalobca sa dopustil priestupkov konaním, ktoré ohrozuje alebo porušuje záujmy spoločnosti. Pri zohľadnení kritérií uvedených v § 12 ods. 1 a 2 zákona č. 372/1990 Zb. sa aj výška uloženej pokuty na dolnej hranici sankčného rozpätia javí ako primeraná a zodpovedajúca ohrozeniu zákonom chráneného záujmu. V súvislosti s moderovaním výšky pokuty neobstojí argumentácia žalobcu, že konal pod tlakom očakávania cca 100 ľudí, ktorí mali záujem sa plánovanej akcie zúčastniť, pretože tak ako to vyplýva z obsahu administratívneho spisu, žalobca v predstihu vytvoril webovú stránku, na ktorej okrem dátumu plánovanej akcie uviedol aj presné GPS súradnice, teda vopred presne vedel, kde bude podujatie uskutočnené, preto bolo jeho povinnosťou v rámci jeho prípravy zabezpečiť aj všetky povolenia, súhlasy a prípadne aj zákonom stanovené výnimky, tak aby pri jeho realizácii nedošlo k porušeniu zákona. Ak takto vo veci nepostupoval, je výlučne na jeho zodpovednosti aj znášanie následkov takéhoto konania, vrátane zákonnej a zákonným spôsobom uloženej pokuty. Z kontextu tvrdení žalobcu, vo vzťahu k jeho argumentácii, že tak v čase spáchania priestupkov ako aj v čase súdneho pojednávania bol nezamestnaný, sa správny súd zaoberal aj prípadnou moderáciou uloženej pokuty, ktorá by mohla mať pre žalobcu likvidačný charakter. Žalobca však v tomto smere súdu nepredložil žiadne dôkazy na preukázanie ním tvrdenej skutočnosti, že je nezamestnaný, aký je jeho príjem, prípadne aké sú jeho majetkové pomery, teda pred súdom nepreukázal, že uložená pokuta vo výške 300,- € by pre žalobcu mohla mať likvidačný charakter.

9. O trovách konania rozhodol krajský súd podľa § 167 ods.1 a § 168 S.s.p. tak, že účastníkom právo na náhradu trov konania nepriznal.

III.

Konanie na kasačnom súde

10. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť, a to z dôvodov podľa § 440 ods. 1 písm. g) S.s.p., v ktorej navrhol kasačnému súdu, aby napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil tak, že zruší napadnuté rozhodnutie žalovanej a vec jej vráti na ďalšie konanie.

11. Sťažovateľ namietal, že krajský súd sa dostatočne nevysporiadal s jeho žalobnými námietkami. Podľa jeho názoru nemá povinnosť preukazovať svoje osobné a majetkové pomery a namieta absenciu poučenia a ex offio zisťovania pomerov sťažovateľa správnymi orgánmi. Sťažovateľ tiež nesúhlasí s názorom krajského súdu, podľa ktorého prieskum zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu je určený rozsahom odvolacích dôvodov proti rozhodnutiu, ktoré mu predchádzalo.

12. Žalovaná vyjadrenie ku kasačnej sťažnosti nepodala.

IV.

Právny názor Najvyššieho súdu

13. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S. s. p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu, pričom po zistení, že kasačná sťažnosť bola podaná oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 442 ods. 1, § 443 ods. 1 S.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je kasačná sťažnosť prípustná (§ 439 ods. 1 S.s.p.), jednomyselne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná. Rozhodol bez nariadenia pojednávania (§ 455 S.s.p.) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke najvyššieho súdu. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 27. novembra 2019 (§ 137 ods. 4 v spojení s § 452 ods. 1 S.s.p.).

14. V predmetnej veci bolo potrebné predostrieť, že predmetom kasačnej sťažnosti bol rozsudok krajského súdu, ktorým zamietol žalobu sťažovateľa, ktorou sa domáhal preskúmania rozhodnutia správnych orgánov o uložení pokuty, a preto primárne v medziach kasačnej sťažnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci kasačného konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie žalovaného, najmä z toho pohľadu, či kasačné námietky sťažovateľa sú spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku krajského súdu. Po preverení riadnosti podmienok vykonávania súdneho prieskumu rozhodnutí správneho orgánu (tzn. najmä splnenia podmienok konania a okruhu účastníkov) sa kasačný súd stotožňuje so skutkovými závermi krajského súdu v tom rozsahu, ako si ich osvojil krajský súd zo zistení uvedených sťažovateľom a správnymi orgánmi, ktoré sú obsiahnuté v administratívnom spise.

15. Podľa § 13 ods. 1 písm. a) zákona č. 543/2002 Z.z. na území, na ktorom platí druhý stupeň ochrany, je zakázaný vjazd a státie s motorovým vozidlom, motorovou trojkolkou, motorovou štvorkolkou, snežným skútrum alebo záprahovým vozidlom, najmä vozom, kočom alebo saňami, na pozemky za hranicami zastavaného územia obce mimo diaľnice, cesty a miestnej komunikácie, parkoviska, čerpacej stanice, garáže, továrenského, staničného alebo letištného priestoru.

16. Podľa § 14 ods. 1 písm. a), písm. e) zákona č. 543/2002 Z.z. na území, na ktorom platí tretí stupeň ochrany, je zakázané

a) vykonávať činnosti uvedené v § 13 ods. 1 písm. a); § 13 ods. 3 platí rovnako,

e) organizovať verejné telovýchovné, športové a turistické podujatie, ako aj iné verejnosti prístupné spoločenské podujatie.

17. Podľa § 92 ods. 1 písm. d) zákona č. 543/2002 Z.z. priestupku sa dopustí ten, kto vykonáva činnosť zakázanú podľa § 7a ods. 4 a 7, § 7b ods. 2, § 13 ods. 1, § 14 ods. 1, § 15 ods. 1, § 16 ods. 1 alebo § 24 ods. 4, 6, 9 a 11.

18. Podľa § 92 ods. 2 písm. b) zákona č. 543/2002 Z.z. za priestupok podľa odseku 1 písm. c) až s) možno uložiť pokarhanie, pokutu do 3 319,39 eura a prepadnutie veci.

19. Podľa § 12 ods. 1 zákona č. 372/1990 Zb. pri určení druhu sankcie a jej výmery sa prihliadne na závažnosť priestupku, najmä na spôsob jeho spáchania a na jeho následky, na okolnosti, za ktorých bol spáchaný, na mieru zavinenia, na pohnútky a na osobu páchatel'a, ako aj na to, či a akým spôsobom bol za ten istý skutok postihnutý v kárnom alebo disciplinárnom konaní.

20. Podľa § 12 ods. 2 zákona č. 372/1990 Zb. za viac priestupkov toho istého páchatel'a prejednávanych v jednom konaní sa uloží sankcia podľa ustanovenia vzťahujúceho sa na priestupok najprísnejšie postihnuteľný; zákaz činnosti možno uložiť, ak ho možno uložiť za niektorý z týchto priestupkov.

21. Kasačný súd po preskúmaní spisového materiálu krajského súdu, ktorého súčasťou je aj administratívny spis žalovanej, dospel k záveru, že kasačné námietky sťažovateľa nie sú dôvodné.

22. Kasačný súd sa stotožnil so záverom krajského súdu ako aj správnych orgánov, že v predmetnom konaní nebolo sporné, že zo strany sťažovateľa došlo k spáchaniu priestupkov, za čo bola sťažovateľovi v rámci priestupkového konania podľa § 92 ods. 2 písm. b) zákona č. 543/2002 Z.z. a v zmysle zásad uvedených v § 12 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 372/1990 Zb. uložená pokuta vo výške 300,- €. Spáchanie

priestupku sťažovateľ v konaní nenamietal.

23. Sťažovateľ v konaní namietal iba výšku uloženej pokuty, ktorú považoval za neprimerane vysokú a že súd neskúmal jeho majetkové a osobné pomery. K veci kasačný súd uvádza, že v zmysle ustálenej judikatúry správnych súdov v prípade správneho trestania súd sleduje, či správny orgán náležite zdôvodnil uloženie sankcie v určitej výške, ak zákon pripúšťa rozpätie sankcie, či prihliadol na okolnosti viazané na subjekt, samotný skutok a jeho následok. Určenie výšky pokuty v rámci určeného rozpätia je síce vecou voľného uváženia, to však neznamená, že môže byť uložená v ľubovoľnej výške. Voľná úvaha aj pri takomto rozhodovaní je myšlienkový proces, v rámci ktorého má príslušný orgán zvažovať závažnosť porušenia predpisov vo vzťahu ku každému zisteniu, jeho následky, dobu protiprávnosti, aby uložená pokuta spĺňala nielen požiadavku represie, ale aj preventívny účel s prognózou budúceho pozitívneho správania sa dotknutej osoby. Pri uložení pokuty správny orgán prihliadne na závažnosť, spôsob i čas trvania následkov protiprávneho konania.

24. Z podkladov spisového materiálu krajského súdu, ktorého súčasťou je aj administratívny spis žalovanej, je podľa názoru kasačného súdu zrejmé, že správne orgány výšku uvedenej pokuty riadne odôvodnili, v rámci skúmania subjektívnej i objektívnej stránky priestupkov, s prihliadnutím na skutočnosti, ktoré sú v prospech i v neprospech sťažovateľa, a primerane a zákonným spôsobom uplatnili správnu úvahu, pričom v odôvodnení uviedli, že zohľadnili závažnosť porušenia zákona, jeho následky, význam chráneného verejného záujmu a okolnosti, za ktorých bol priestupok spáchaný.

25. Na to, aby sankcia plnila svoju preventívnu a represívnu funkciu, musí byť jej výška stanovená tak, aby sa sankcionovaná osoba v budúcnosti vyvarovala porušeniu zákonných povinností, za súčasného splnenia podmienky jej primeranosti s ohľadom na porušenú povinnosť a okolnosti prípadu. Správne orgány použili v prípade sťažovateľa svoju diskrečnú právomoc v medziach zákonného rámca, keď sťažovateľovi uložili za spáchanie dvoch priestupkov pokutu vo výške 300 €, teda v dolnej hranici zákonného rozpätia od 0 € do 3.319,39 €. Pokutu vo výške 300 € tak nemožno ani podľa názoru kasačného súdu považovať za neprimerane prísnu. Úvahu, na základe ktorej dospeli správne orgány k stanovenej výške pokuty, riadne odôvodnili a ich závery zodpovedajú zásadám logického myslenia. Kasačný súd sa tiež stotožnil s odôvodnením krajského súdu týkajúcim sa nepoužitia sankčnej moderácie v prospech sťažovateľa. Sťažovateľ nesmie zabúdať na to, že sa dopustil dvoch priestupkov a výška pokuty bola uložená na spodnej hranici zákonom dovolenej sadzby.

26. K námietke sťažovateľa, že krajský súd nevykonal dokazovanie ohľadom majetkových a osobných pomerov sťažovateľa kasačný súd uvádza, že nie je dôvodná. Sťažovateľ v konaní pred správnymi orgánmi a ani v konaní pred súdom nepredložil žiadne dôkazy o tom, že by výška sankcie za spáchané priestupky bola pre sťažovateľa likvidačná. Sťažovateľ má okrem povinnosti tvrdenia aj dôkaznú povinnosť a zatiaľ čo povinnosť tvrdenia sťažovateľ splnil, dôkazné bremeno neunesol, pretože žiadne dôkazy na preukázanie svojho tvrdenia nepredložil. Na záver kasačný súd k veci dodáva, že správne orgán alebo súdu, povinnosť zisťovať majetkové a osobné pomery obvineného z priestupku, pri ukladaní sankcie zo zákona nevyplýva.

27. Po preskúmaní podanej kasačnej sťažnosti kasačný súd konštatuje, že s právnymi námietkami sťažovateľa sa krajský súd v rozhodnutí riadne vysporiadal a nenechal otvorenú žiadnu spornú otázku, riešenie ktorej by zostalo na kasačnom súde, a preto námietky uvedené v kasačnej sťažnosti vyhodnotil najvyšší súd ako bezpredmetné, ktoré neboli spôsobilé spochybniť vecnú správnosť rozhodnutia. Z uvedeného dôvodu kasačnú sťažnosť podľa § 461 S. s. p. ako nedôvodnú zamietol.

28. O nároku na náhradu trov kasačného konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky tak, že sťažovateľovi, ktorý v tomto konaní nemal úspech, ich náhradu nepriznal (§ 467 ods. 1 S. s. p. a analogicky podľa § 167 ods. 1 S. s. p.) a rovnako aj žalovanej nárok na ich náhradu nepriznal v súlade s § 467 ods. 1 S. s. p. a analogicky podľa § 168 S. s. p.

29. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prijal rozsudok jednomyselne (§ 139 ods. 4 S.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok n i e j e prípustný.